

GORAĆ (28) *vb impf*

o oraz a jasne.

praes 1 sg gorąm (4); -ám (3), -(a)m (1). ◇ 2 sg gor(a)sz (1). ◇ 3 sg gorą (1). ◇ 3 pl gorają (16).
◇ *fut* 3 pl subst będą gorac (1). ◇ *imp* 3 sg niech gorą (1). ◇ 3 pl niechaj gorają (1). ◇ *part praes act* gorając (3).

Sł stp notuje, Cn s.v. gorę, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XVII w.

1. Palić się płomieniem, płonąć; ardere, flagrare Calep, Cn; redardescere Calep; ardescere, candescere, comprehendere ignem, cremari, fervere, flagrare, ignescere, peruri, torreri, torrescere Cn (24) : Dnia ffołtęgo płomieniję ogniŃtę powŃstaną [...] rozlęwaiątz Ńie ku flontza wŃchodu/ od ktoręgo wody ij morza będą goratz *OpecŻyw* 193; *KrowObr* 77; *BielKron* 456v; *Mącz* 15b; ZrąbawŃzy ná drwá wŃożá/ á nie podpaláią/ Lecż ták niechay fámy drwá/ ze wŃzytkim goráią. *HistHel C; BielSjem* 38; *KochProp* 9, 11; *Ardeo – Gorám. Calep* 91a, 422a, 901a; *WujNT* 367 *marg.*

W przeciwstawieniu: »gorac ... gasnąć« (1): *Szkocia* [...] ma zŃotho/ frebro/ żywe frebro/ żelázo mofiác/ gágátki ktore w wodzie goráią á w oleiu gaŃną. *BielKron* 277.

Frazy: »ogień gora; ogniem gorac« = *ignis exordescit Vulg* (1; 1): Abowiem wedlug drow ták ogień gora *Leop Eccli* 28/12; *Puteol/ y Cyclopum InŃuŃy/ wiecznym ogniem goráią. Oczko* [43].

»pożar gora; pożarem gorac« (2; 1): Ano roŃkofŃzne polá/ pożarem goráią. *RejZwierz* 110v; *RejZwierz* 247v; Aby nieŃmieli ogniá niećić w boru/ gdy pożary goráią. *GostGosp* 166.

W przen (1) :

Fraza: »pożar w sercu gora« (1): IáŃne fá rzeczy/ iáko ŃŃoneczne promienie ŃzćkŃo przenikáiące/ ty pożary ktore od niemáŃego wieku w fercách náŃzych goráią *BielKron* [332²].

a. O ciałach niebieskich: świecić (2) : *KochPs* 44; *Świętny to/ y ma Ńwiętné gwiazdy wedla Ńiebie/ A Iácno ie obáczyć poyżrzawŃzy po niebie. Bo króm tych którę w głowie y w łápách goráią Cztęrzy co náŃwiętnieyŃzé w kroku mieyŃce máią Ná kwáter wŃádzoné. KochPhaen* 6.

b. O mękach piekielnych (3) :

Zwrot: »w piekle gorac« (3): Iá aczem fámy ięft potępiony/ iednak wás będę napomináŃ/ iako on bogacz/ ktory wpiekle goraiác próŃi Abrahama *MurzHist* Sv; *SkarŻyw* 124; Niechby nád wŃzytkie głębię oná w piekle byłá/ Która táką niecnotę pięrwęý zámysliá. Wiáre Ńwoię przenioŃlá do męzá obcego: Niech wiecznie w piekle gora *GosŃCast* 32.

2. Być rozpalonym, być w stanie zapalnym (o stanach chorobowych); aestuare Calep (4) : tóz we Fráncy obaczmy/ ięfŃy ięft Ńwięża/ wczŃłowiece gorącym/ á niehá mownym/ że w niem krew wre/ wátrobá goráiąc przypadki rozmnaża *Oczko* [40]; *KochPs* 55; *Calep* 37b.

W przeciwstawieniu: »gorac ... ziębnać« (1): Wewnátrz goráz zwirzchu ziębnież Ty iuż dlugo żyw niebędzież. *RejKup* G.

Synonimy: **1. palić się, płonąć.**

Formacje współrdzene: *ogorać, przegorać, rozgorać się, zgorać; dogarać; przygorawać; dogorewać, ogorewać, pogorewać, przygorewać, rozgorewać się; gorywać, pogorywać, ugorywać, wygorywać, zagorywać, zagorywać się, zgorywać; gorzeć, ogorzeć, podgorzeć, pogorzeć, przegorzeć, przygorzeć,*

rozgorzeć się, ugorzeć, wygorzeć, zagorzeć, zagorzeć się, zgorzeć; przegarzać; wygorzywać; gorlić się, rozgorzlić się.

Cf **GORAJĄCY, [GORANIE]**

MM